

Umsögn stjórnar Landvarðafélags Íslands við drögum að reglugerð um landverði Október, 2018.

Landvarðafélag Íslands fagnar því að verið sé að endurnýja reglugerð um Landverði enda sé sú fyrri frá árinu 1990 og starfsumhverfi landvarða gjörbreytt síðan þá. Einnig skal tekið fram að mikil ánægja er með þessi drög.

Hér eru athugasemdir frá stjórn Landvarðafélags Íslands:

Varðandi 1. gr. um gildissvið landvarða er tekið fram að landverðir kallist þeir sem starfa í þjóðgördum, á friðlýstum svæðum og á öðrum náttúruverndarsvæðum í umsjón opinberra aðila. Hér þykir félaginu landvörslu of þröngar skörður settar og að þekking landvarða eigi að nýtast víðar þar sem mikilvægir náttúru- og sögustaðir sem þarfnist einnig landvörslu. Telur félagið því betra að tekið sé fram að landverðir geti einnig kallað sig landverði séu þeir ráðnir af fjórðungsbandi, ferðafélögum, landeigendum eða öðrum aðilum sem fari með umsjá landsvæða sem þar sem hlutverk og starf landvarða eins og það er skilgreint í reglugerð eigi við.

Nefna má hér dæmi um Djúpavogshrepp sem er með landvörð á Teigarhorni í samvinnu við Umhverfisstofnun. Einnig réði Ferðafélag Fljótsdalshéraðs ásamt Ferðamálahópi Borgarfjarðar eystra landvörð í sumar til að sinna landvörslu á Víknaslóðum. En svæðið er ekki friðlýst en ferðafélagið og ferðamálahópurinn sáu kostinn við það að ráða til sín landvörð til að sinna svæðinu og fara til að mynda yfir skipulag gönguleiða. Þetta eru dæmi þar sem þekking og starf landvarða nýtist vel.

Laun allra landvarða skulu taka mið af stofnanasamningum um landvörslu.

Varðandi 3. gr. um endurmenntun. Hér þætti félaginu eðlilegt að endurmenntunarnámskeið væri skipulagt af stofnunum sem sjá um friðlýst svæði í samstarfi við Landvarðafélag Íslands þar sem félagið geti tekið mið af þörfum landvarða frá öllum stofnunum og eða öðrum aðilum sem ráða landverði. Endurmenntun gæti þá mögulega betur nýst sem samhæfing á vinnubrögðum landvarða milli þessara aðila. Einnig þyrfti að passa að námskeiði myndi nýtast sem flestum landvörðum en tekið er fram að það sé fyrir

starfandi landverði og í eðli starfsins eru langflestir starfandi yfir sumartímann og þarf því að sjá til þess að endurmenntunin nýtist virkum landvörðum yfir árið. Eðlilegast væri að hafa endurmenntun fyrir 1. maí eða eftir 1. september og á svipuðum tíma dagsins og landvarðarnámskeiðið og einnig í fjarnámi svo að þeir landverðir sem væru komnir í önnur verkefni eða væru staðsettir annars staðar gætu tekið þátt.

Varðandi 5. gr. um ráðningu í störf landvarða. Stjórn þykir þessi grein vel uppbyggð en vill taka tvennt fram. Það fyrra er að landverðir eða þeir sem sækja í landvarðarstörf búa oft yfir mikilli þekkingu úr fyrri störfum, áhugamálum og námi enda hafa margir góðir landverðir komið til starfa án þess að hafa réttindin í fyrstu. Við viljum því ítreka það að mikilvægt er að fá fólk áfram inn í starfsgreinina á þennan hátt og okkur sýnist það vera möguleiki eins og þetta er sett fram hérna. Það seinna er að á sama tíma opnar þetta auðvitað á það að ráðið sé fólk í landvörslu og kallað landverðir án þess að þekkja til gildi og hlutverks landvarða. Til að sjá til þess að vel sé að ráðningum staðið skal alltaf auglýsa laus störf landvarða og landverðir með réttindi og starfsreynslu eru ráðnir í starfið nema um sérstakar aðstæður sé að ræða og landvörður eða landvarðafélagið getur kallað eftir þeim. Sá sem ræður landvörð í landvörslu þarf að fylgja reglugerð um landverði í hvívetna og sérstaklega við skipulag á starfinu. Liggja skal fyrir starfslýsing á starfi landvarða og markmiðum landvörslu.

Mætti jafnvel setja það sem skilyrði að ef ráða þarf landvörð þar sem ekki hafi verið landvarsla áður sé ráðinn landvörður með réttindi eða reynslu af landvörslu sem vinnur þá að því að skilgreina náttúruverndar- og landvörslumarkmið svæðisins fyrsta árið.

Einnig skal viðkomandi stofnun eða aðili styrkja landvörð til að taka landvarðaréttindi að fullu sé komið að fastráðningu eða starfsmaður hafi starfað í meira en fjórar vikur við landvörslu.

Varðandi 6. gr um skyndihjálparréttindi og ökuréttindi. Landverðir skulu hafa gild fyrstu hjálpar réttindi eða vettvangshjálp í óbyggðum. Vinnuveitandi skal sjá til þess að landverðir komist á námskeið í fyrstu hjálpar réttindum fyrir starfstímann landvörðum að kostnaðarlausu. Landverðir sem starfa í óbyggðum eiga rétt á styrk fyrir réttindum og endurnýjun á réttindum um vettvangshjálp í óbyggðum frá vinnuveitanda innan árs frá undirritun ráðningasamnings.

Varðandi 9. gr. um hlutverk og starfsskyldur landvarða. Þar sem störf landvarða eru fjölbreytt, í höndum margra aðila og víðs vegar um landið þykir okkur ástæða fyrir því að skilgreina nánar þessa grein. Taka má því fram starfsskyldur landvarða á álíka hátt og hér fyrir neðan.

Hlutverk landvarða er:

1. Að sinna náttúruvernd og menningarminjum með því að sjá til þess að ákvæði laga, reglugerða, friðlýsingarskilmála, stjórnunar- og verndaráætlana og annarra áætlana séu virt.
2. Dagleg umsjón og viðhald á innviðum á svæði með náttúruvernd og öryggi gesta að leiðarljósi. Landverðir skulu koma á framfæri þörfum á endurbótum innviða í samtali eða skýrslu til næsta yfirmanns.
3. Að nota náttúrutúlkun og fræðslumarkmið í fræðslu til gesta um náttúru og sögu í formi fræðslugangna, skilta, öðru kynningarefni og í samtali við gesti.

4. Að vinna í verkefnum frá yfirlandverði eða yfirmanni yfir tímabilið sem tengjast náttúruverndarmarkmiðum svæðis.
5. Veita upplýsingagjöf um aðstæður á sínu svæði til yfirmanns, gesta og nærsvæða. Sem er í senn fræðsla og mikilvæg forvarnarvinna fyrir náttúruvernd og öryggi gesta.
6. Að sinna öryggi gesta á svæðinu með forvarnarvinnu eins og upplýsingagjöf og viðhaldi á innviðum. Ásamt virku samstarfi við björgunarsveitir, skálaverði, ferðafélög, upplýsingamiðstöðvar, ferðaþjónustuaðila, Vegagerð, Almannavarnir, Slysavarnafélagið Landsbjörg og Lögreglu o.fl.
7. Landverðir sinna öðrum sérverkefnum í samstarfi við vinnuveitanda.

Landvörðum ber að sinna störfum sínum af árvekni og trúmennsku, þekkja skyldur sínar og gildandi lög og reglugerðir er varða störf og starfssvæði. Þeir skulu jafnframt viðhalda þekkingu sinni og faglegri færni og tileinka sér nýjungar er varða störf landvarða. Um störf og skyldur landvarða vísast að öðru leyti til laga nr. 70/1996, um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, ráðningarsamninga og starfslýsingar. Um landverði gilda að öðru leyti, og eftir því sem við á, lög um náttúruvernd og/eða sérilög tiltekinna náttúruverndarsvæða.

Varðandi 10.gr. um heimildir landvarða. Hér má bæta við í lið e) Áletranir á náttúrumyndanir og uppröðun jarðefna sem spillir landslagsheildum.